

✠ POGAJAJ BÓH

ČASOPIS EVANGELSKICH SERBOW

11. číslo

Budyšin, nowember 1976

Lětnik 26

Hrono za nowember 1976

Knjez ma sčerpnošć z nami 2. Pětra 3,9

Husto dyrbymy čakać. Tak čakamy pola lěkarja abo na nam luby wopyt. Čakamy snano, zo nas něchtó wopyta abo zo nam něchtó pomha. Štóz čaka, tón něšto wočakuje. Pola lěkarja wočakujemy wustrowjenje abo znajmjeńša polěpšenje. Wot wopyta wočakujemy, zo nam něšto noweho powěda. Ale kak husto čakamy podarmo! Džen wote dnja čakamy na něšto – a ničo so nještanj. Potom smy bórze sčerpnošć zhubili. Wosebje njesčerpni smy drje, jeli wot druhého něšto wosebiteho wočakujemy, na příklad zo wón so přeměni abo někajki njepočink wotpoloží. Kak malo sčerpnošće tola mamy!

Naše hrono nětko rěka: Knjez ma sčerpnošć z nami. Abó kaž w katolskim přeložku rěka: Knjez na was dolho čaka. Bóh potajkim to ma, štož nam pobrachuje: sčerpnošć. Wón wot nas něšto wočakuje a njeje hnydom njesčerpny, hdyž wočakowanju njewotpowědujemy.

Móžno, zo so tón abó druhi z čitarjow tutoho nastawka praša: Trjeba Bóh docyla sčerpnošć ze mnu? Ja sym tola porjadny čłowjek: přistojny, česćeny wot druhich a njejsym nikoho křiwdzil. Dyrbi Bóh tež ze mnu sčerpnošć měć?

Wězo mamy my wšitcy Božu sčerpnošć trěbnu. Tež my zabudžemy husto, zo móžemy so Bohu jenož přez pokutu a wobroćenje bližić. Tež my trjebamy wučisćenje z hrěchow a Božu hnadu – přeco zaso znowa. A z tym trjebamy přeco zaso Božu sčerpnošć.

Čehodla ma Bóh z nami sčerpnošć? Někotři měnja, zo so w tym slabosć jewi. Woni praja: Sčerpni su jenož slabi, kiž njemóža wočakowanja z namocu zwoprawdźeć. Je to pola Boha podobnje?

Našemu hronu sčěhuje w 2. lišće Pětra sada, kiž nam na to wotmołwu da: „Wón no chce, zo by štó zhubjeny był, ale zo by so každy k pokuće wobročil.“ To pak so tež na druhich městnach swjateho Pisma přeco zaso praji. Na příklad čitamy w 1. lišće na Tim. w 2. stawje wot Boha: „Kiž chce, zo by wšitkim ludžom pomhane bylo a zo bychu k póznaću prawdy přišli.“ A pola profeta Hesekiela praji Bóh (18,23): „Měniš ty, zo ja spodobanje mam na smjerć bježbóžneho, a nic wjele wjace, zo by so wón wotwobročil wot swojich pućow a žiwy byl?“ Boža sčerpnošć je potajkim znamjo Božeje lubosće a za nas čas hnaďy.

W tutych dnjach skónči so cyrkwinske lěto. My při tym na skónče-

nje swójeho žiwjenja a cyleho swěta myslimy. W Božich službach so při tym tež w poslednim sudženju rěči. Knjezowa sčerpnošć pak njesmě nas k tomu dowjesć, zo Bože sudjenje swoju chutnošć za nas zhubi. Husto smy žiwi, kaž njeby sudjenje žiwych a mrtwych přišlo a Bóh z nami wědnje sčerpnošć měł. Boža sčerpnošć pak je tež jónu na kóncu!

Ale nětko je hišće hnadny čas, w kotrymž plaći:

Knjez ma sčerpnošć z nami.

Njewěmy, kak dolho to hišće tak budže. Smy žiwi w času mjez připowědanjom Božeho suda a jeho wukonjenjom abó wobhnadženjom. Woboj je hišće móžno: Wukonjenje sudjenja a wobhnadjenje. To nas namołwja, ale nam zdobom nadžiju da. Směmy nadžiju na toho stajić, kiž móže sudjenje do wobhnadjenja přeměnić.

Dr. Andrzej Wantula, biskop ew.-luth. cyrkwyje w Pólskej 1905–1976

Tak je Knjezowa sčerpnošć zaklad našeje nadžije. Nadžija tych, kiž před Bohom hewak žaneje nadžije nimaja. Ale k nadžiji, jeli wona zjebać njesmě, sluša tež pokuta. A pokuta rěka tež, so dźeržeć k našemu zbožnikowej Jezom Chrystej. Přetož jenož přez njeho móžemy w poslednim sudženju wobstać. A dokelž njewěmy, kak dolho Knjez hišće sčerpnošć z nami ma a hdy kónec swěta přińdže, chcemy so ke Chrystusej wobročić, tak dolho, jako so „džensa“ praji.

Albert

We wobliču smjerće

Džen do patoržicy, před 110 lětami, potajkim 23. 12. 1866, bě mlody čłowjek po puću domoj, zo by ze swojimi lubymi při wuznymy móhl hody swječić. Wón běše šuler namórništwa, znaješe morjo a bě doma na malej kupje wosrjedz Sewjerneho morja (Nordsee). Džen běše kurjawojty. Dolho dyrbješe pytać za čolmom, kiž by jeho sobu wzał do bliskosće staršiskeho doma. Skónčnje namaka službnu lódz člownistwa a móžeše z njej sobu jěć. Njedaloko kupy wulže, ale wosrjedz tołsteje kurjawy dyrbješe spoznać, zo běchu so mylili. Woda stupaše wyše a wyše – a bórze jeho potepi. To wón jasnje wědžeše. Tuž wza zešiwk a napisa swoj posledni list:

Luba maći!

Bóh Ce tróštuj, přetož Twój syn wjace njeje. Ja tu steju a prošu Boha wo wodaće mojih hrěchow. Budźće wšitcy postrowjeni. Hižom mi woda hač do kolen dže, a bórze so zatepuju, přetož pomocy tu njeje. Bóh budž mi hrěšnikowej hnadny. Nětkle je 9 hodž. Wy póndžeće bórze ke mši. Prošće za mnje chudeho, zo by mi Bóh smilny byl. Lubaj staršej, lubi bratřa, lube sotry, ja tu steju wosrjedz wody a budu podnurnjeni. Ja njebudu Was wjace widzeć a Wy nic mje! Bóh smil so nade mnu a tróštuj Was. Tutu knižku tyknu do cigaretoweje tyzki. Bóh chcyl dać, zo tele rjadki dóstanjeće. Ja Was posledni raz strowju. Bóh wodaj mi moje hrěchi a wzmí mje k sebi do swójeho njebjeskeho kralestwa. Amen.

Něšto časa pozdžišo při pluwu na susodnej kupje tyzka ze zešiwkom. Tak dóstachu při wuzni hnujacy postrow.

Znaty ruski spisowaćel Fjodor Michajlowič Dostojewskij bu za čas ruskeho carstwa k smjerći zasudženy. Z nim a druhimi běchu grawoćiwu komediju hrali. Wo njej wón pisaše swojemu bratřej:

Džensa, 22. 12., nas dowjedžechu na Semjonowe naměsto. Tam předčitaču nam smjertne zasudjenje. Nam podachu křiž, zo bychmy jón hišće raz pokošili. Nad našimi hlówami rozlamachu mječ. Nas woblečeču smjertnu drastu (bětu košlu). Přenich třoch stajichu dopředka. Ja stajach jako šesty w druhim rynku. Tuž mějach hišće jednu mjeńšinu žiwjenja. Nadobo bubony zaklinčachu. Tych třoch, kotřiž běchu dopředka stupić dyrbjeli, stajichu zaso wróćo, a nam předčitaču, zo je Jeho carska Majestosć nam žiwjenje spožčila. Na to

předčítachu woprawdžity wusud (4 lěta jastwowe džělo).

Ja sym džensa tři štwórc hodžiny smjerći do wobliča hladal a sym tele mysle přetrał. Swoju poslednju hodžinu sym hižom wustal a nětko započnu znowa žiwy być. Ja hladam

wróco do zańdženosće a spominam na skomdženy čas, kotryž je so minyl w bludženjach, z njedobrymi skutkami, z lěnosću a w njewědomosći žiwjenja. Čehodla njeběh hodnotu žiwjenja lěpje spóznał? Kak husto sym so přehřešil na swojej wutrobie a na

swojej duši! Moja wutroba krawi. Žiwjenje je Boži dar. Žiwjenje je zbožo. Kóžda mjeńšina, hdyž je ze zbožom napjeljena, móže wěčna być. Nětk swoje žiwjenje znowa rjaduju. Wono bu mi znowa date w nowej formje.

Prědowanje njeboh fararja Jana Křižana-Klukšanskeho z lěta 1937

Wo wubudženju młodźenca z Naina (Luk. 7, 11–17)

Prispomnjenje redakcije: *Knjěz dr. Jan Cyž je nam tole přědowanje připóstał, kotrež bě nadešoł mjez manuskriptami za „Pomhaj Boh“. W lěće 1937 bu ze wšěm serbskim pismowstwom wězo tež naš ewangelski nabožny časopis zakazany, a napisane nastawki wostachu njewotčišćane ležo bjez kóždžičkeje nadžije, zo budžeja so hdy hodžeć wozjewić – a nětk po 40 lětach jo wam tola předpołožimy.*

Hdyž je w přědowanju wo stronje rěč, tak je fašistiska NŠDAP měnjenja. Tehdomniši redaktor „Pomhaj Boh“, njeboh farar Korla Wyrgač, kotremuž džěse wo zděrženje ewangelskeho časopisa, bě tu lahodnišu formulaciju stajil: před sudom čłowjekow swojeho runjeća a zmyslenja. Tak mamy w přědowanju wšelke „korektury“, z kotrychž spóznamy starosćiwosć serbskeho swědomiteho redaktora a zdobom tež chrobliwu sprawnosć serbskeho předarja.

Kajki dzeń, na kotrymž Jězus, kiž běše hižom wšěch móžnych bédnych posylnil, wobčeznych tróštowal a spokojil, chorych wustrowil, nětko tež mortwego młodźenca ze smjerće zbudži! Zbožowny lud, w kotrehož srjedźiznje so tajki skutk sta, zbožowna mać, kotrež na tajke wašnje na jedne dobo wša zrudoba so přewobroći do wjesela, a zbožowny młodźenc, kiž bu z tajkim dźiwom k žiwjenju zbudženy a nětko drje tež w prawej džakownosći ze swojim Zbožnikom zwjazany! Wulke skutki so kopjachu we wuzwolenym ludze. Boh wopokaza ze skutkom swojeho syna jako mesiasa, kotrehož běše wón posłał a kotryž je Zbožnik wšeho swěta, tak tež našeho serbskeho luda. Ow, zo bychmy my, hdyž džensa tak wjele ludźi w swojej wěrje do Chrystusa chabla, při nim wostali a jemu dale služili a z jeho hnady zbožnosć brali. Njeje wšak w žanym druhim zbožnosć, tež njeje žane druge mjeno pod njejom date, w kotrymž móhli zbožni być, chiba to mjeno Jězusowe.

Kak mało móžemy my Jězusa parować w nuzu, w njezbožu, w chorosći a wosebje w smjerći! Hdyž mamy přez čemny doł smjerće hić, wšak nas žadyn čłowjek přewodžeć njemóže. Jenó Jězus móže naš pomocnik, tróštar a zarěčnik pola Boha być – naš dobry pastyr! A kajke strožele móže nam smjerć naćinić! Wona wšak so tež za žanej starobu njepraša, ale kóždeho bjerje. Derje tomu, kiž je potom spřeceleny z kralom žiwjenja, z Jězusom. Tola nic jeno za wšěch brašnych, chorych, mrějacych je Jězus kral žiwjenja, ale tež wšěm hewak strowym, sylnym, ale zabłudženym a duchownje mortwym wón puć k žiwjenju pokazuje a jich z dušineho spanja budži. Hdyž sy ty jeno w čělnych starosćach žiwy abo sy so do čěmnych, zahubjacych žadosćow zhubił, što móhl će lěpje z nich wutorhnyć hač Chrystus a će powołać do swojeho raja žiwjenja? Abo hdyž so čłowjekowo tutomu jeničkemu Bohu woteznawaja a někajkeho boha pytaja abo so jenož hišće wo swětno, čělno abo podobne wěcy staraja a tak zachodne zemské kubla abo porjady bóle česća hač stwořićela a wjednika swěta, zapadnu wóni do přibóžstwa a česća stwořenje bóle dzyli stwořićela. Woni so wjace wo jeho za wšě ludy plaćace kaznje njestaraja, ale sebi samym swoje kaznje činja a sebi swojeho boha wumysla, nic, kajkiž je wón nam wot Chrystusa zjewjeny, ale kajkehož chce jeho čłowjeska zmyslenosć měć. Što pak chce tajki wot zabłudženych čłowjekow po pohanskim wašnju wumysleny boh čłowjekom być abo jim do tróšta w hrěšnej nuzy abo do posylnjenja w smjerći dać? Chrystus je a wostanje kral žiwjenja a dawa mocy tróšta a žiwjenja.

Kajki čah žarowacych so z wrotow městačka Naina hibaše k pohrjebnišću! Kajka bolosć za žarowacu mać, kotraž běše z wudowu a swojeho jeničkeho syna zhubi? Drje wšityc přiwozni a z přecelstwa a znajomstwa, kotřiž sobu džěchu, pytachu ze sobužarowanjom jeje bolosć wolóžić, ale my wšityc wěmy, zo wutrobne džělbračće na bolosći blišeho drje móže jemu jeho čězki křiž

wo něšto wolóžić, ale woprawdžity tróšt njemóžemy nikomu dać, jelizo njemóžemy słowo wo dalšim žiwjenju mortwego rjec, hdyž nimamy nadžiju horjestawanja. Tu je nam Chrystus zjewil! Wón sam je so wopokazał jako knjěz nad smjerću. Hižom jeho tróštowace słowo: Njeplakaj! – drje žarowacej maćeri bolosć hižom trochu stuži. Dokelž běše wo jeho spomóžerskich skutkach slyšala, mješe dowěrjenje k njemu. Ale dospoijnje ju změrowa Jězusowe słowo zbudženja k młodźencej: Młodźenco, ja ći praju, staň! A wón so pozběhny. To běše wulki dźiw, kotryž njemóžemy ze swojim slabym čłowjeskim rozumom sebi wukladować, ale mamy jón wěrić, a jónu so wón tež na nas stanje. Tutón mócný skutkowar je so potom jako kral žiwjenja wopokazał ze swojim samsnym stanjenjom ze smjerće. Z tym je wón smjerći móc wzał. Jónu wón wšěch z rowa zbudži, kotřiž su jemu we wěrje poslušni byli. Tohodla mamy dowěrjenje w smjerći. Jeničice z tajkej dowěru móžemy žarowacych prawje tróštowac. Jenó wěra do horjestawanja k žiwjenju móže žarowacym pomhać. Bjez njeje je wšo rěčenje mjenje abo bóle prózdne słowo. Jězus so wopokazuje jako kral žiwjenja a prawy tróštar ze swojim słowom: Njeplać! – hdžežkuli wo čělnje mortwych žaruja.

Ale wón so tež wopokazuje jako kral žiwjenja, kiž duchownje mortwych z dušineho spanja zbudži ze swojim słowom: Staň a chodź! Přetož tón hakle změje wěčne žiwjenje, kiž je duchownje wotučil. Wšo čělnje žiwjenje so minje – tež najstrowše. Tež ze smjerće zbudženy młodźenc w Nainje je dyrbał zaso wumrěć. Wumrěć dyrbi my wšityc. Štó pak dostanje žiwjenje, kotrež ze žanej smjerću njezwjadnje? Tón, kiž je znutřkownje zwjazany z Chrystusom, kralom žiwjenja. Chrystus rjeknje: Ja sym horjestawanje a žiwjenje. Štóž do mnje wěri, budže žiwy, hačrunjež wumrě. Štóž je žiwy a wěri do mnje, ženje njewumrě. Chrystus potajkim budži ze spanja duše, wumóže ze smjerće a wotročstwa hrěcha. Wón dawa znutřkowne žiwjenje wěry do Boha a w přezjednosći z Bohom, kotraž njemóže so ze žanej smjerću zničić. Wón je to žiwjenje, kotrež je do swěta přišo a wuchadža z Boha a je prawdosć, měr a radosć w swjatym Duchu. Za tutym žiwjenjom křesćan hlada. To jeho wumóže z njeprawdosće, lžě, njepóćiwosće, sebićiwosće. To jemu zbožnosć dawa. Hdyž sy hišće čělnje zmysleny a so kazyš w hrěchach abo pytaš swoje čělnje derjeměće na škodu druhich, hišće nimaš tole wěčne žiwjenje. Swjaty Duch pak móže će rozswěćić, zo widžiš hroznosć sebićiwosće a rjanosć Chrystusoweho žiwjenja a jeho zapřimněš. Potom maš zbožne žiwjenje a sy ze smjerće k žiwjenju přešo. Tak ći Chrystus stajnje přiwoła: Staň! Hdyž widžiš, kajku njepokojnosć swědomja, kajku škodu w swojbnym žiwjenju hrěch naćini, ći wón přiwoła: Staň! Wotuć! Kelko ludźi džensa pola nas spi! Woni zapadnu do wotročstwa hrěcha. Druzy zaso mjenja, zo je lěpje, so Bohu wotrjeć a so tak cyle na zachodne kubla wjazac. Potom budžemy najswobodniši. Njebudžemy pak na tajke wašnje kaž wot štoma wotpadnjene lisćo, kotrež wětr tam a sem wěje? Swět zańdže ze swojimi žadosćemi. Štóž pak Božu wolu čini, wostanje do wěčnosće. Štóž je wot Boha wotpadnył, nima wjace to woprawdžite žiwjenje. Wón nječuje so wjace Bohu zamołwity, ale měni, zo je prawy, hdyž móže před sudom čłowjekow a před (fašistiskej – red.) stronu (hl. prispomnjenje!) wobstać. Na město Božeho žohnowanja stupi jemu zwonkowne derjeměće. Tak wón zapadnje do pohanstwa. Boh ma činić po jeho woli. Prawe je, štož jemu samemu, jeho swojbjje abo někajkemu čłowjeskemu porjadej abo čłowjeskej organizaciji služi.

Wotućmy z drěmanja, do kotrehož smy zapadnyli. Chrystus je ta prawdosć, kotraž před Bohom plaći. Wón je nam wot Boha daty k mudrosći a k prawdosći, swjećenju a k wumóženju. Wón našemu ludej džensa přiwoła: Staň a rozswětluj so! Wón je puć, wěrnosć a žiwjenje. Njawaž njepřidnje k Wótcej, chiba přez njeho.

Z wosadow

Budestecy: Swěrna, pobožna Serbowka je po dołhej chorosći w Knjezu wusnyła. Wutoru, 21. septembra 1976 ju na Budestečanskim pohřebnišću k poslednjemu měrej pochowaču.

Frieda Hajnowa rodź. Rychtarjec, narodźena 15. 1. 1905. w Budestecach, je po 71lětnj chorosći 17. 9. 1976 w Budestecach wumřěła.

Čělnje přědowanje wosadneho fararja bě zložene na slowo: Njedźeržće mje horje, přetož Knjez je zbožo dał k mojemu pućej (1. Mójz. 24,56).

Ow wěčnosť, slowo wjesela!
Sy radosć, kotraž wokřewja,
sy spočatk bjeze skónčenja.
Ow wěčnosť, čas bjez času,
ja njewěm wjeselosće dla
tu nihdže potajenja.
Mi poskakuje wutroba,
ma wulce wjele wjesela.

To běše slowo po wutrobje lubeje zemrěteje. Nic jenož zawostajeni, kotřiž su choru wšědnje z wulkej swěru wobstarali, ale tež kóždy wopyt móžeše pola njeje začuwać jeje styskanie a wjeselo a sylnu wěru na wěčnosť. To běše ta rjana nadźija, kotraž je ju přeco zaso w jejnej čězkej chorosći posyljala.

Tuž běchu sej zawostajeni tole slowo za čělnje přědowanje wuzwolili. Po sydom lětach chorołoža je nětko swoje pućowanje doskónčila. Přez Jězom Chrysta směmy sej swojeje nadźije wěsći być, zo můžeme prajić: Ow wěčnosť, slowo wjesela!

W sydom dołhich lětach su přiwuzni z chorej sobu čerpjeli a spytaču jeje nuzu wolóžić.

Čas minje so;
smjerc k tebi dže,
a mudry so k njej hotuje.

Hač tole slowo tež našemu mlódemu čłowjekej plaći?

Čehodla tajka nuza? Tole prašenje je drje husto přiwuznych a choru čěsniko. My pak wěmy, zo smy tež w horju pola Boha schowani. W tutech lětach je rostlo žedženje po wěčnosći w njej a we wutrobje jeje lubyh. Tak su tež tute čězke lěta měle swoje žohnowanje. Małaj wnučakaj staj zahe spóznalaj, što je wažne za žiwjenje.

Při wšěm wostanje zrudoba džělnja. Wurudženi pak móžeja so tróštwac, zo je zemrěta po nuzach tohuo žiwjenja nětk w Božej lubej ruce.

Fararka Rejslerjowa porěča při ro-wje:

Bóh Knjez je našej lubej zemrěteje wjele lět wjesela a čerstwosće a žohnowanja darił. Tež w tych čězkih poslednich sydom lětach bolosćow, słabosće a chorosće je Bóh jej přeco blisko byl ze swojej pomocu a hnadu.

Jej a jejnym lubym je wón wšědnje tu móc poskićil, kiž bě jim trěbna. Tak mamy jenož z džakom, wutrobnym džakom a z hnutej wutrobu wróco hladać. Z wjesolej nadźiju hladamy tež doprědka, do wěčnosće, kiž je so našej lubej zemrěteje wotewrěła, hdyž je so modliła te štučki, kotřež su nam Serbam wot džěcatstwa sem lube a znate:

Ow, kak klinčec budže rjenje
we tej krasnej wěčnosći!
Jandželjo we Božim mjenje
budu spěwać wjeseli.
Pola tróna
zlota króna
za tych kwasnych hosći leži.
Přihotuj so duša, k rejži!

Mój Božo, daj přez Chrysta krej,
zo w smjerći ze mnu derje steji.

Pozběhowace a posylnjace běchu tež slowa katolskeho fararja Stanija Nawki-Zdžěrjanskeho, kotryž so wě ze swójbu Hajnec-Tarankec, swěrnymi wopytowarjami ekumeniskich nutnosćow, lubje zwjazany.

Džakne spominanje Dopis ze Sernjan pola Róžanta

Nahle překwapi naše delanske wjeski struchła powěsć. Njenadźicy a přezahe zemrě nam derje znaty, swěrný syn serbskeho luda a ewangelskeje cyrkwy, naposledk w Drježdžanach bydłacy P a w o ł N a l i. X

W lětach po wójnje měješe nardaw, sobu natwarjeć a budzić serbske wědomje w skupinje Róžant-Sernjany. Wón běše naš „kmót“. A woprawdže smy tež z nim nawjazali krutu towaršnosť, haj bratrowstwo z tutym ewangelskim, swěrnym wěrybratom.

25 lět je so minyło. My smy zestarili, ale hišće džaknje spominamy na zajimawe a wjesole hodžinki z našim Pawołom. To bě čłowjek z njewšědnje milej a přecelnej powahu. Tajki prawy bjesadowar a wědomy Serb z krutym rjapom.

Bóh luby Knjez je jeho tak zahe wotwołał do wěčnosće, zo by jemu byl sprawny sudnik. Wón je stajnje lubosć wusywał.

Měj džak, mój džak, luby serbski, drohi přecelo, za wšě dobrotu a za wšo přecelstwo, kiž sy z nami hajil hač do smjerće.

Wotpočuj w měrje!

Jedyn ze starych,
kotryž bě tebi wosebje luby

Chutna rozmołwa we wobliču Jězowsoweje smjerće. Džěl z woltarneho wobrazu w Budyšinku

Rakecy: Wosebitu a we wěrje natwarjacu Božu službu je naša wosoda 3. oktobra na žnjowodžaknym swjedženju měla. Wažni hosćo, prof. dr. Šandran z Bangatore (Indiska), farar Schmauch z USA, duchowny Bruno Schottstätt z Berlina, předsyda Gošneroweho misionstwa, arcyměšnik farar Jurij Šolta-Ralbičanski a družicy běchu z nami swjěćili. Swjedženske přědowanje bě prof. Šandran přewzał. Jeho jendželsku rěč přeložowaše farar Schmauch do němčiny.

Swjedženska zběrka je wunjesła přez 6 000,— hr. Z tutech pjeněz su 1 500,— hr postajene za Wašawsku chorownju za džěci. Zbytk budže so wužiwać za wutwarjenje farskeje bróžnje do wosadneje žurle.

Po kemšach zetkachu so hosćo z cyrkwinskim předstejerstwom a družimi lajkami na farje k žiwej rozmołwje. Popołdnu běchu hosćo w Malešecach.

Jako dar dopomnječa na wopyt we Lužicy smědžachu sej wukrajni hosćo do dalokeje cuzby sobu wzac serbske wudaće protyky „Kfinja“ na lěto 1977.

Njeswačidło. Njedzelu, 12. požnjenja mějachmy krasny cyrkwinski koncert. Pod nawjedowanjom kantora Fehra poskići cyrkwinski chór a wuběrní solisća kompozicije Bacha, Händela a Brunckhorsta.

Ze zadržanosti a přítomnosti wosady

Cyle na zapadnej kromje serbskeho rěčneho teritorija leži ewangelska wosada Horni Wujezd. Za nas Serbow wuznamna je wona wosebje tohodla, dokelž pochadžeše z njeje naš slawny wotčinc Arnošt Muka, kotryž zdoby sebi přez mnohe swoje wědomostne džěla na polu serbskeje rěče a kultury trajne zaslužby w mjezynarodnym měridle. Muka narodži so w l. 1854 we Wulkim Wosyku do pobožneje a narodnje wuwědomjeneje serbskeje swójby. Swoje přenje šulske kublanje dósta wón w Hornim Wujezde. Čas žiwjenja je z džakownosću spominał na ródnu wjesku, kotrež wěnowaše tež samostatnu pěseň.

W lětach 1884 do 1886 wozjewi Muka swoju „Statistiku Łužiskich Serbow, Wobličenje a wopisanje hornjo- a delnjolužiskeho serbowstwa w lětach 1880–1885“. W njej pisa wo Hornjowujezdžanskej wosadze mj. dr. tole: „Serbska a němska boža služba dźerži so kóždu njezdělu a kóždy swjaty dzeń. Bože služby na poľswjatyjch dnjach a při póstnych pobožnosćach... wotstronichu so wokoło l. 1860–1870...“ Wo porjědže serbskich a němskich kemšow piše, zo so z běhom časa němske kemše džen a bóle před serbskimi wotměwaja, a pokročuje: „Tak so Serbam tu, kaž druhdže, přeco jedne prawo po druhim bjerje přez jich a jich zastupnikow narodnu liwkosć a jich susodow přirodženu chroblosć!“ Pjećina wobydlerjow Wujezdžanskeje wosady je w tehdomnišim času po zwěsćenju Mukoweje statistiki němska, hačrunjež so hižo třecina za Němcow dźerži. To wotblyšćuje so tež w šulskich wobstejnosćach. Wo nich Muka tole rozprawja: „Hižo wot l. 1840 je so tu chětro němcowało, tak zo so tež w nowišnjich času ani nabožina serbski njewučeše. To je tež sobu přičina, zo so wšelake dźěci serbskeje maćernej rěče počinachu hańbować a němsku konfirmaciju žadachu. Tak jutry 1885 wot hólcow žadyn jenički, runjež bě mjez nimi wjace serbskich, na serbsku konfirmaciju njeńdžeše, ale

Serbske Bože služby w nowemburu, kaž daloko su nam znate:

7. 11. Njeswačidło, 8.30 hodž. serbske kemše z Božim wotkazanjom (superintendent Wirth).

7. 11. Budestecy, 9.30 hodž. serbske kemše z Božim wotkazanjom (farar Bětnar ze Stoľpina).

14. 11. Poršicy, 8.30 hodž. serbske kemše z Božim wotkazanjom (superintendent Wirth); Budyšin, 10. hodž. serbske kemše z Božim wotkazanjom (superintendent Wirth).

Pokutny dzeń, Klukš, 8.30 hodž. serbske kemše z Božim wotkazanjom (superintendent Wirth); Poľpica, 10.00 hodž. serbske kemše z Božim wotkazanjom (superintendent Wirth).

21. 11. Njeswačidło, 8.30 hodž. serbske kemše z Božim wotkazanjom (superintendent Wirth).

28. 11. Drježdžany (Leubnitz-Neuostara), 14.30 hodž. serbske kemše (farar Šolta-Drježdžanski).

Farar wšak móže to najlěpje

Kemše běchu nimo. Na nich běše wosadny farar jednoho bratra prosył, zo by so po předowanju pomodlił. Tamny bratr wo tym dopředka wědžeše; bě so na to prihotował, a jeho modlitwa běše pokorna wotmołwa na připowědane słowo. Kemšerjo sej wonka powědachu.

„Što je to do nowosćow!“ praješe jedna sotra.

Druha jej na to doda: „Naš farar je přelěni, zo so sam pomodlić njemóže. Što by to za móžne měł, zo by so jedyn z nas modlił?“

Dalši bratr přistupi: „Ja sej myslu, zo to njebě tak špatne. Modlitwa bě prawje rjana, ale farar wšak móže to najlěpje.“

A zaso druhi mjenješe: „Wězo, na

to je tola wuwučeny a čini to stajnje.“

Skónčnje so dojednachu, zo k fararjej dońdu a z nim přečelnje wo tym porěča. Što pak wě, zo to cyrkej sej přeje? Haj, w někotrych cyrkwjach so to čini, ale pola nas nic.

Farar wšak so njedaše porazyć, wučahny z aktow pismo poslednjeje synody, kotrež bě hižom cyrkwiskim předstejerjam předčital. Nětk tež jim čitaše, zo je synoda wobzamknyła, wšitke wosady namoľwjeć, podpěrać akciju, zo bychu so wosadni wobdźělili na wosadnym žiwjenju a tež na Božich službach, zo bychu so modlili, z Bibilije čitali a tak dale.

„Widźiće, tu maće wobzamknjenje synody!“

Wšitcy běchu trochu spodźiwani. Wón měješe zawěrnje prawje. To běše wola cyrkweje. Jim pak to hišće njedosa a wuhrawaja posledni trumpf:

„Ale, bratře fararjo, wy wšak to tola najlěpje dokonjeće. My dyrbjeli při tym wostać, kaž bě to hač dotal.“

Hač je so we wašej wasadze tež pospyt činił, zo by jedyn z kemšerjow modlitwu přewzał?

Wězo su wšitke wosady zwjazane na wobzamknjenja synody a dyrbjeli to znajnjejša pospytać. Tu pak njeńdže jenož wo wobzamknjenje synody. Jelizo wěrimy, zo je cyrkej Chrystusowe čěto, jelizo wěrimy a wuznamy wěru do swjateho Ducha, kotryž dawa wšitkim wěrjacym swoje dary, kak móžemy so potom wobarac, zo njeby na kemšach jenož jedyn wšo sam činił, njech je tež na to wukubľany? We wosadze dyrbi zasadnje kóždy měć móžnosć, zo by zjawnje porěčał a so modlił. Při tym by móžno było, z modlitwy jednoho

wšitcy na němsku...“ Wo naložowanju serbskeje rěče jako wobchadneje rěče piše Muka: „W čistych serbskich swójbach rěči so z někotrymi snadnymi wuwučami serbski, w někotrych měšanych tež, w najwjacorych z nich pak němski, hdyž tež zwjetša wšitcy, wosebje dźěci, kiž su we wosadze wotrostle, serbski rozumja a při trěbnosći rěča; w čistoněmskich swójbach móže tež hdys a hdys jedyn serbski. Serbske šulske dźěci powědaju mjez sobu zwjetša serbski, z němskimi němski... Dorosćenych slyšiš w korčmach husto tež němsce rěčeć, wosebje hdyž santorja a bamborja...“

Wot wozjewjenja Mukoweje statistiki je zašło 90 lět. Serbska substanca we Wujezdžanskej wosadze je za tutón čas rapidnje woteběrała, štož spóznaš najlěpje z toho fakta, zo su džensa mjez jeje wjace hač 1 000 wosadnymi jenož hišće jednotliwcy Serbja (někak dwacećo), bydliacy wosebje w gmejnje Pančicy-Kukow.

Tuchwilu je sej cyla Wujezdžanska wosada wulki nadowk stajila: dospołne wobnowjenje cyleje cyrkweje wotwonka. Kaž je při tajkim džěle z wašnjom, woćini so tež kula na cyrkwinej wěži. W njej běchu mjez druhimi zajimawymi dokumentami tež „Serbske Nowiny“ z l. 1901, hdyž běchu kulu posledni raz wotewřeli. Wobnowjenke džěla na cyrkwi hišće traja; ale hižo su wosadni tójšto nadźělali. Trěcha je zaso w bjezporočnym stawje; kulu, chorhoj a hwězdu znowa pozłočichu a zaso na cyrkwinej wěži připrawichu. Mnohe džěla wosadni njeplaćene po swjatoku přewjedu. Wosebje aktiwni při džěle su cyrkwinsky předstejićerjo a młodostni. Dobry přikład při zdźěla njezwučeny džěle dawa wšitkim kněz farar Horst Rasche, kotryž skutkuje we wosadze wot l. 1964. Je ze zbožownym připadom, zo wotměwa so wobšěrne wobnowjenje cyrkweje wotwonka runje w lěće 1976, w kotrymž wopomina so 175. rōčnica poswjećenia Wujezdžanskeje cyrkweje w jeje džensnišej podobje. Bóh dał, zo byštej bytoj zasadźowanska hotowosć a aktiwita wosady při wobnowjenju cyrkweje dobre znamjo tež za jeje nutřkow- nu čilosć a hibićiwosć.

abo wjace poslucharjow pōznać, kak bu předowanje zrozumjene. Předarjo so husto wobćežuja, zo připoslucharjo z njimi wo předowanju njerěča. Při tym sami často tomu wobaraja, zo bychu echo předowanja z modlitwy tych slyšeli, kotřiž pod klětku sedža. My wobžarujemy, zo wosadni njemóža so z druhimi modlić, hdyž přińdu na wopyt. Hdze pak dyrbja to nawuknyć, hdyž Boža služba jich duchownje njeprihotuje na wšedne žiwjenje? Snano docyła tak jara na tym njezaleži, hač je modlitwa zwonkownje dokonjana. Wězo móže to farar lěpje, ale husto budže modlitwa někajkeho z kemšerjow wjele krasniša a móćniša hač předarjowa. To je sylny misioniski skutk. Njemóhli tež wy na tajke wašnje wosadze služić? Hdyž z tym započinaće, nazhonice krasne wěcy. Wy nazhonice bohatstwo, kotrež bě hač dotal njeznate.

A na kōnc: Su tajke wosady, hdžež móže duchowny po předowanju njeńdžicy někoho wo modlitwu prosyć. Lěpje pak budže, wo tule službu dopředka prosyć. W tym móža so tež mnozy wotměnjec wot najmlōdšich hač do najstaršich, mužojo a žony. Snano so stanje, zo njerěka wjace: Farar móže to najlěpje. Wažne tola je, zo by wosada byla Chrystusowe čěto, městno, hdžež je swoboda za swjateho Ducha a jeho skutkowanje.

Kostnicke Jiskry, J. B. Šourek

Pomhaj Bóh, časopis ewangelskich Serbow. — Wuchadźa jónkróć za mēšac z licencu č. 417 Nowinarskeho zarjada pola předsydy Ministerskeje rady NDR. — Rjadowje Konwent serbskich ewangelskich duchownych. — Hłowny zamoľwity redaktor: superintendent Gerhard Wirth. — Njeswačidski. — Ludowe nakładnistwo Domowina, Budyšin. — Čiść: Nowa Doba, čišćerňa Domowiny w Budyšinje (III-4-9-1983)